

U OVOM BROJU

PLAVA LJEPOTICA JADRA-NA

TKO IMA PRAVO NA ZAS-TITNI DODATAK UZ MIRO-VINU?

UZ 900 · GODISNJICU ŠIBE-NIKA

KOMENTAR DEŽURNOG NOVINARA

POTEKI, VODO VODOVODNA

PRIVREDA U OGLEDALU ZAVRŠNIH RAČUNA: KAD JE »KOLAĆ« VEĆI, ONDA GA JE LAKŠE I PODIJELITI

DOBRA IGRA KK »SIBENIK« U ZADRУ

PERASOVIĆ NAPUŠTA »ŠI-BENIK«

O tome i o drugim pitanjima iz života i rada naše komune možete čitati u ovom broju »ŠIBENSKOG LISTA«.

BROJ
664
GODINA
XIV

Šibenski listi

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPCINE ŠIBENIK

CIJENA 20 DINARA

LIST IZLAZI SRIJEDOM

ŠIBENIK, 9. LIPNJA 1965. GODINE

o spomenutim pitanjima. Na tim je skupovima građana u diskusijama učestvovalo oko 500 ljudi. Oni su dali oko 250 prijedloga na sve prednare u Statuta općine. Po-seban zadatak stajao je pred Socijalističkim savezom povodom zemljotresa u Skoplju, u sakupljanju pomoći i zajma. Tom su prilikom naši

stajali pred Socijalističkim savezom, sva sela koja su mogla da se prijedložili su i oni svakodnevni zadaci, nako-ključne na Zagorski vodovod, osim ročito komunalnog značenja, kao što pojedinih sela, to i učinila. Njihov su elektrifikacija sela, vodoopskrba, doprinos je i tu bio velik u radnoj škole, itd. Kroz protekte dvije godine elektrificirano je 20 sela. Mještani su u tim i nekim drugim ra-dovima učestvovali sa više od 60% angažira na izgradnji vodovoda prema Rogoznici, a već započeti vodo-

KONFERENCIJA SSRN OPĆINE ŠIBENIK

Iz referata druga Josipa Ninića

Aktivan rad članova Socijalističkog saveza

Dvogodišnji rad i zadaci koji su tajali pred našom općinskom organizacijom od prošle konferencije do danas bili su veliki. Zelimo da sa-ne neke spomenemo. To su izbori a sva predstavnička tijela u 1963. godini, u kojima je učestvovalo, tij. glasalo 93,5% građana, te izbori u 1965. godini, na koje je izašlo 95,3% građana. Može se slobodno reći da su svi građani koji su se toga dana našli u svojim mjestima gla-jali.

Raspovje o Ustavu SFRJ, Ustavu SRH i Statutu općine privukle su ogromno članstvo naše općine da užmu aktivnog učešća u raspravama

građani pokazali svoju visoku svijest, tako da je u prikupljanju pomoći i zajma učestvovalo 21.767 građana sa iznosom od 119,637 milijuna dinara, te 71 radna organizacija sa iznosom od 60,275 milijuna dinara, što ukupno čini 179,912 milijuna. Iz toga se može zaključiti da je u toj akciji učestvovalo oko 50% svih naših aktivnih građana.

Slična je situacija bila i oko sa-kupljanja pomoći za poplavljene u Zagrebu, komoj je prilikom bilo sa-kupljeno 45,412 milijuna dinara. Dakle, učestvovali su u davanju svi radni ljudi prema svojim mogućno-stima. Pored tih zadataka koji su su

na elektrifikaciji i svih ostalih sela koja to još nisu izvršila. Mislimo da je realno očekivati da se u ovom sedmogodišnjem planu naše općine i taj zadatak privrede kraju, naravno uz aktivno učešće i doprinos samih mještana. U vodoopskrbi je također postignut velik napredak. Gotovo su

vod trebat će raditi prema Murteru Betini i Jezerima, kao i prema Vodicima i Tribunjima. Nema sumnje da će naši mještani u tome učestvo-vati kao što su to i do sada činili.

Spomenute smo zadatke i neke rezultate iznosili da bismo u ovom Nastavak na 2. strani

Kretanje privrede u prvom kvartalu

U šibenskoj su privredi, prema raspoloživim podacima, zabilježeni nešto povoljniji rezultati u prvom kvartalu ove godine u cijelu na isto razdoblje u 1964. godini. Kod naplaćene realizacije zabilježen je porast od svega četiri posto. Do takvog kretanja u cijelokupnoj privredi došlo je zbog nešto nepovoljnijih rezultata u industriji.

Naime, poznato je da baš industrija osjetno utječe na ukupan rezultat, a posebno u komunalnoj djelatnosti, građevinarstvu i saobraćaju. U poljoprivredi je, na primjer, zabilježen porast od 43 posto, u šumarstvu 24, trgovini i ugostiteljstvu 13, zanatstvu 64 i kulturno-socijalno-zdravstvenoj oblasti 13 posto. Društveni bruto-proizvod porastao je za 1,1 posto. On je, osim kod poljoprivrede, trgovine i ugostiteljstva, jednak naplaćenoj realizaciji. Uloženo sredstvo, odnosno troškovi manji su za 9,2 posto. Do smanjenja je došlo u građevinarstvu, komunalnoj djelatnosti, saobraćaju, industriji, trgovini i ugostiteljstvu, a povećanje je zabilježeno u zanatstvu.

Osobni dohoci u neto-iznosu bilježili su porast od 39,9 posto. Jedino je građevinarstvo ostvarilo manje osobne dohotke, dok je u ostalim djelatnostima ostvareno povećanje: poljoprivreda 109,5 posto, šumarstvo 94,7, trgovina i ugostiteljstvo 45, industrija 44,5, zanatstvo 41,8, saobraćaj 40,8, kulturno-socijalna i zdravstvena djelatnost 34,8 i komunalna djelatnost 13,6 posto. U industriji su osjetljiva povećanja zabilježena u »Dalmaciji« za 87,8 posto, »Jadranskih 83,5, u »Elektro 55,3, u Tvornici elektroda i ferolegura za 45,3 posto, dok su ostale radne organizacije približavaju projeku koji je zabilježen u industriji – oko 44 posto. U saobraćaju nije bilo znatnijih razlika, dok su osobni dohoci u Komunalnom zavodu za socijalno osiguranje porasli za 68,8 posto. Takvo povećanje izraženo u postocima u »Dalmaciji« i »Jadranskih« nije veliko, kada se uzme u obzir stanje u kojem su se nalazile te dvije radne organizacije u prošloj i protrošnjoj godini. Drugo je, me-

dutim, pitanje kako je do osjetnog porasta došlo u »Elektri«, iako se ona nalazi u položaju koji joj omogućava stalno povećanje osobnih dohotaka.

U industriji je, prema dobivenim podacima, proizvodnja porasla za 16 posto, a novostvorena vrijednost za 27 posto u prvom kvartalu ove godine u odnosu na prošlogodišnji. Zaposlenost također bilježi porast od 5,9 posto, što je za 2,4 posto više od jugoslavenskog prosjeka.

Cijelokupnu siru o privredovanju radnih organizacija za to razdoblje nije moguće sagledati, s obzirom na činjenicu da one nisu obavezne da izrađuju periodične obraćune. Ukoliko se uzmu u obzir svi utjecajni faktori ili se pak pretpostavi da su oni djelovali na prošlogodišnjem nivou, tada je moguće zaključiti da nije bilo sklada u kretanjima realizacije i osobnih dohotaka, jer su svi posljednji bilježili veći porast, a istovremeno je zabilježeno smanjenje troškova. Nesklad je također lakao uočiti i u kretanjima proizvodnje, realizacije i osobnih dohotaka, posebno kad pri tome dodamo podatke o porastu proizvodnje i zaposle-nosti. Na takav odnos u unutrašnjoj raspodjeli svakako su utjecala pozata kretanja na našem tržištu. Unatoč tome, bit će potrebno što prije sve to dovesti u sklad.

U Tvornici elektroda i ferolegura, na primjer, realizacija je porasla za 15,9 posto, troškova za 42,5, a osobni dohoci za 58,1 posto, u Tvornici opeka i krča porast realizacije zabilježen je od 76,8, troškovi 30, a osobni dohoci 12,4 posto, u »Rivijera« realizacija je smanjena za blizu 10 posto, troškovi su povećani za 4,4, a osobni dohoci za 26,6 posto. U »Vinoplodu« je realizacija povećana za 59 posto, osobni dohoci za 57,1, a troškovi smanjeni za

KOEGZISTENCIJA U MINIJATURI

Usprkos veoma čudljivom vremenu, kupališta su pomalo počela oživljavati. Skole još nisu završile radom, još nije »prava« sezona go-dišnjih odmora. Zato se na kupalištu uglavnom susreće stariji svijet i predskolska djeca. Dobar dio među njima su strani posjetioci.

Prije nekoliko dana na kupalištu u Vodicama bilo je dosta kupača. Našu pažnju privukla su ova dva dječaka, što se igraju u pijesku pored mora. Zanimljivo je da je jedan od njih Beogradjanin, a drugi čak iz daleke Svedske. To se na slici, naravno, ne vidi. Njihovo sporazumijavanje, čini se, i nije bilo tako teško. Dovoljno je bilo da se jedan pojavi s posudicom za pijesak, a drugi s kanticom za zalijevanje i da se uspostavi igra i dječji dijalog – bez mnogo riječi.

J. Č.

blizu 50 posto, dok su u »Izgradnjicu« troškovi smanjeni za 30 posto, realizacija za oko 10 posto, dok kod osobnih dohotaka gotovo i nije bilo promjena u odnosu na prva četiri mjeseca prošle godine. Kod »Izgradnjice« se lako može uočiti nesklad na relaciji troškovi – realizacija, odnosno da nisu najbolje korišteni kapaciteti, pa se pretpostavlja da će do izvjesnih teškoća doći u ovu godinu. I kod »Rivijere« nije sve u najboljem redu, jer ovo poduzeće i po-red porasta cijena nije uspjelo ostvariti realizaciju na nivou istog razdoblja iz prošle godine.

Međutim, po rezultatima za to

razdoblje i po onome što se predviđa mogu se očekivati bolji rezultati na kraju ove poslovne godine. To svakako pod uvjetom da Tvorica elektroda i ferolegura, »Izgradnjica« i »Vinoplod« budu bolje iskoristili svoje kapacitete, »Rivijera« da poveća promet, Tvorica opeke i kreća da smanji troškove, a kod drugih radnih organizacija da ne nastupe nepredviđene teškoće (nabava reprematerijala). Što se tiče investicionih ulaganja na ovom području, zasada nema nikakvih problema, bar kod gledamo da stanovišta kretanja u okvirima naše zemlje.

(jj.)

KAD JE »KOLAĆ« VEĆI, ONDA GA JE LAKŠE I PODIJELITI

Privreda u ogledalu završnih računa

Prije svega, treba vjerovati podacima završnih računa šibenskih pri-vrednih organizacija. I tako, ne stavljajući ih pod upitnik, ali svjesne činjenice da sami po sebi predstavljaju u pravilu relativnu vrijednost, koristiti ćemo ih – jer su jedini izvor da se koliko – koliko informiramo o tome kako je šibenska privreda poslovala prošle godine. Brojke, koje će nam biti putokaz, su znakovi iza kojih se krije 365 dana poslovnih uspjeha i stresnji, jer je upravo prošla godina, unatoč pozitivnim pokazateljima nekih novih privrednih mjeru, bila u dobroj mjeri i pokušna i orientaciona.

Šibenska je privreda prošle godine ostvarila neto-produkt od 16 milijardi 355 milijuna dinara, što u odnosu na 1965. predstavlja povećanje za 20,2 posto. Ako bi se imao na umu isključivo taj pokazatelj, ne bi bio velik korak do zaključka da su šibenskoj privredi prošle godine »cvjetale ruže«. Na žalost, vidjet ćemo da nije tako i zašto nije tako.

Istina, ukupan prihod šibenskih privrednih kolektiva pokazuje u odnosu na 1963. godinu porast od 10 posto i vrijednost mu je viša od 55 milijardi dinara, ali je, uvjeravajući računice, do toga povećanja došlo u prvom redu zbog povećanja cijena i izmjena u strukturi tržišta. Sta – više, industrija je prošle godine imala za 0,2 posto manji ukupan prihod, a to treba »zahvaliti« u prvom redu redukciji elektroenergije, koja je najviše pogodila Tvornicu elektroda i ferolegura, pa je taj drugi po važnosti kolektiv šibenskoga industrijskog bazena ostvario čak za oko 20 posto manje ukupnog prihoda nego 1963. godine.

No, treba reći da je na povećanje neto-produkta imalo odraza i smanjenje utroška sredstava, koja u prošloj godini iznose 38 milijardi

682 milijuna dinara. Iako su materijalni troškovi za 6,6 posto veći nego godinu dana prije, ipak su usporedbi s porastom ukupnog prihoda stagniraju za 3,7 posto. Imajući na umu da se iza tog tako ne baš velikog postotka kriju pozamašni milijuni, valja kazati da je na smanjenje utroška sredstava, pored ostalog, utjecala i povećana prodaja na domaćem tržištu, u prvom redu zbog cijena koje su bile povoljnije nego na svjetskom tržištu. Naravno, smanjenje utrošenih sredstava doprinjele su i cijene u trgovini, saobraćaju, zanatstvu i komunalijama, jer njihovo povećanje nije bilo pratećim povećanjem materijalnih troškova. Činjenica da bi bez carina na sirovim aluminijem i povećane stope carinskog evidentiranja materijalni troškovi bili manji za još više od 500 milijuna dinara, ne mijenja mnogo na stvari, već, da povećanje, potvrđuje realnu pretpostavku da se cijene u čitavome ovomu privrednom kompleksu nalaze na prilično uočljivom mjestu.

To trenutno odlučivanje od »težina« prošlogodišnjeg neto-produkta nije bilo srušivo, jer bi nam bez njega neke stvari i pojedine stavke u rubriku privrede bile barem nejasnije. Ono se nametalo i zbog narednog slijedećih podataka, koji će nas uvjeriti u izreku »kad je kolać, veći, onda ga je lakše i podijeliti«.

Prije je godinu došlo do izmjene nekih privrednih instrumenata, što je »stavilo« privredne organizacije u ravnopravniji položaj u odnosu na zajednicu. Konkretnije govoreći, privreda je nestankom nekih instrumenata došla u situaciju da dosljednjom raspodjeljom dohotka bude sposobnija, da se – iako još uvek u granicama i nametnutim okvirima – više obnavlja i »ukorituje«. Oslobođanje doprinosa iz dohotka za

Nastavak na 4. strani

J. Č.

Daljnja demokratizacija odnosa i mobilnost rukovodstva i organizacija Socijalističkog saveza u rješavanju značajnih pitanja života u komuni

Nastavak sa 1. strane

referatu mogli sagledati naredne zadatke koji stope pred Socijalističkim savezom naše općine, tim više što je takvo angažiranje Socijalističkog saveza na spomenutim zadatacima bilo od izvanrednog značenja za daljnje aktiviranje naših građana na razviti ekonomskih osnova naše općine, na podizanju životnog i društvenog standarda, te što je to imalo ogromnog utjecaja na proširene organizacije Socijalističkog saveza.

DJELOVANJE SOCIJALISTIČKOG SAVEZA KAO POLITIČKOG FAKTORA

Socijalistički savez bio je aktiva snaga u sprovođenju svih mjer koje su poduzimane u oblasti privrede, kulturne i ekonomske izgradnje naše općine. Stavši, Socijalistički savez je davao niz preporuka i produzimo određene mјere za rješenje mnogih pitanja iz domena svakodnevnog života, te davao nadležnim organima da ih rješavaju. Sva ta pitanja bila su od velikog značaja za daljnji razvitak općine, a s tim u vezi i čitave naše socijalističke zajednice.

Sa takvim akcijama, kako ih je organizirao Socijalistički savez, treba i dalje nastaviti. Samo bi trebalo dati jednu primjedu na sve te akcije, naročito one komunalnog značaja. Naime, u svim akcijama koje su se sprovodile u život, a imale su znacaj nekog praktičnog rješenja određenih pitanja, kao što je voda, struja, itd. Socijalistički savez je bio glavni politički mobilizator, a u isto vrijeme i praktički izvršilac svih tih zadataka, što je donekle Socijalistički savez odvelo u vođenje jednostrane politike u njegovu svakodnevnu djelovanju, kao političkog faktora, zbog čega se manje bavio idjeno-političkim i ostalim drugim društvenim problemima. Takav rad odvija se zbog toga što do pred kratko vrijeme nismo imali nikakav organ upravljanja u našim selima, pa su već te akcije isključivo ostale na Socijalističkom savezu. Formiranjem mjesnih zajednica, te savjeta mesta i naselja otpala je potreba takvog sistema rada. Praktično rješenje svakodnevnih komunalnih problema treba da se prepusti upravo tim organima, kako je to vrlo lijepo kazano u Statutu naše općine. To no znači, da se Socijalistički savez neće i dalje baviti tim problemima, ali samo na drugi način, tj. socijalistički savez treba da upozna gradane sa problemima, da od gradana traži mišljenje i podršku, da politički ocjenjuje koliko je koja akcija sveshionda a koliko nije, itd.

Međutim, moramo konstatirati da tako uvek nije bilo u proteklom vremenu. Bilo je dosta nerazumijevanja i neshvaćanja problema i posećača oko pojedinih akcija. Bilo je čak i nerealnih zahtjeva, koji su bili izvan naših mogućnosti, naročito ekonomskih i materijalnih. Iz takvih su se zahtjeva na određeni način radili i politički problemi, tj. da je svatko polazio od sebe i svojih prorjetva. Izgubio se donekle iz viđa problem cijeline. Ti su se problemi pojavljivali oko elektrifikacije, izgradnje vodovoda, škola, ulica, itd. Mada je bilo mnogo rasprava, neka pitanja ni do danas nisu rješišena, što pojedini ljudi smatraju da sve to treba da rješi netko drugi. Ne polazi se od toga da koliko stvorimo sredstva na ovaj našoj općini da ćemo toliko moći i učiniti i da će to biti najbolji barometar kako ćemo ići naprijed. Ta su otvorena pitanja posljedica našeg neplaninskog rada oko rješenja određenih životnih pitanja ljudi. Stoga se naime, nastojati i raditi tako da naš čovjek zna kada se koji problem može rješiti, odnosno da zna našu materijalnu mogućnost. S takvim će se radom izbjegi svako oblaženje foruma i institucija, veza i privilegija, itd.

Međutim, moramo konstatirati da tako uvek nije bilo u proteklom vremenu. Bilo je dosta nerazumijevanja i neshvaćanja problema i posećača oko pojedinih akcija. Bilo je čak i nerealnih zahtjeva, koji su bili izvan naših mogućnosti, naročito ekonomskih i materijalnih. Iz takvih su se zahtjeva na određeni način radili i politički problemi, tj. da je svatko polazio od sebe i svojih prorjetva. Izgubio se donekle iz viđa problem cijeline. Ti su se problemi pojavljivali oko elektrifikacije, izgradnje vodovoda, škola, ulica, itd. Mada je bilo mnogo rasprava, neka pitanja ni do danas nisu rješišena, što pojedini ljudi smatraju da sve to treba da rješi netko drugi. Ne polazi se od toga da koliko stvorimo sredstva na ovaj našoj općini da ćemo toliko moći i učiniti i da će to biti najbolji barometar kako ćemo ići naprijed. Ta su otvorena pitanja posljedica našeg neplaninskog rada oko rješenja određenih životnih pitanja ljudi. Stoga se naime, nastojati i raditi tako da naš čovjek zna kada se koji problem može rješiti, odnosno da zna našu materijalnu mogućnost. S takvim će se radom izbjegi svako oblaženje foruma i institucija, veza i privilegija, itd.

RJEŠENJE PROBLEMA ZAPOSLENOSTI MOGUĆE JE PRONACI

Drugi problem o kojem želimo reći nekoliko riječi je problem privrede. Svi ste vi dobili izvještaj iz kojeg se vidi privredno kretanje na našoj općini. Isto tako se vidi da mi s pitanjem zaposlenja stojimo vrlo teško. Normalno je što se danas postavlja pitanje o tome gdje su nam rezerve za rješenje toga problema. Na jednom zajedničkom sastanku Socijalističkog saveza i Sindikata to je pitanje bilo raspravljenog. Iz materijala koji su tom prilikom bili izneseni vidjelo se da naša privreda oskudjeva s visokim stručnim kadrom i kvalificiranim radnicima. U

Ninić Josip

Iovanju nalazi malo radnika koji bi bili čisti turistički radnici.

ZADRUGE I INDIVIDUALNI FROIZVODAC

Jedan veliki problem je i snabdijevanje turističkih terena i grada za vrijeme sezone. Ne može se više tolerirati sadašnje stanje snabdijevanja preko poljoprivrednih zadruga, koje je još uvijek loše. Neke su učinile viđen napredak u tom pravcu, a s tim uvezi i čitave naše socijalističke zajednice.

Treba posebno razvijati zanatstvo, turizam i ostale tercijalne forme djelatnosti. U naprijed iznesenim objektima treba da nade zaposlenje određeni broj ljudi. Ali je sigurno da se tu neće moći mnoga apsorbirati, jer je u danas naša privreda preoperativna viškom radne snage. Prema tome, treba baciti težiste i na ostale grane privredovanja. Tu su, turizam, poljoprivreda i ribarstvo. Ukoliko se na te oblasti ne orijentiramo i ne izgradimo određene planove, mi ćemo se naći u jednoj nezadovoljnoj situaciji.

REZERVE U TURIZMU MAKSIMALNO ISKORISTITI

Ako pogledamo kako sada stoje u turizmu i koliko smo učinili zadnjih godina, proizlazi da smo mnogo napravili. To je svakako istina. Mi smo u 1962. godini ostvarili 467.807 noćenja. Od tога domaćih 427.266, stranih 40.535. U 1964. godini 698.332, od tога domaćih 581.644, stranih 116.688. U kućnoj radnosti imamo danas 7.407 ležaja, a u komercijalnom ugostiteljstvu 1.164. Zaposleno je danas u svim objektima i institucijama koji rade za turizam 680 radnika. Tu nije uobičajeno posao koji ljudi obavljaju u svojim domaćinstvima za turiste, a s tim ostvaruju i određena sredstva, i to ne bas mala. Tu sredstva godišnje iznose oko 110.000.000 dinara. Ako pogledamo naprijed iznesene cifre, ne bismo se u potpunosti mogli zadovoljiti sa do sada postignutim rezultatima. S obzirom na neiskorištene mogućnosti, mi moramo stvoriti takvu atmosferu i postaviti pred sve društvene snage da nam obalni pojas dogledno vrijeme pretežno živi od turizma, aželim da umanjimo pritisak onih koji traže zaposlenje. Mi u toj grani moramo iskoristiti sve potencijalne rezerve, jer smo u zadnje tri godine utrošili više od milijarde dinara, a sada se ti kapaciteti koriste sa svega 67 danica noćenja u godini. S punim pravom se postavlja pitanje da li kod takvog korištenja treba ići u nove investicije. One treba da se grade paralelno sa razvojem i masovnošću gostiju i s potpunim korištenjem već instaliranih kapaciteta. Dakle, kod komercijalnog turizma i već prihvaćenog regionalnog plana treba ići postepeno, dokraja izanalizirano i planški. Kod masovnog turizma u prvom redu treba koristiti kućnu radinost, jer je u prošlo dvije godine za kućnu radinost digrano oko 300 milijuna dinara kredita, a korištenje tih kapaciteta u zadnje dvije godine nije 100 postotno. Ono se koristi 51 dan manje u godini. Prema tome, te postojeće rezerve treba da se dokrajte iskoriste. Sam razvijati turizam, nadalje, iziskiva i instaliranje ostalih tercijalnih objekata, kojih kod nas nema baš u izobilju, gdje se također mogu naći rješenja za zaposlenje. To su servisne i benzinske stanice, vodovodi, elektrika, trgovina, prodaja svenira, razne uslužne i druge djelatnosti, pokretna trgovina, privatno ugostiteljstvo, itd. Tu nam se pružaju ogromne mogućnosti da rješavamo ove naše danas akutne probleme.

Za ostvarivanje svega toga mislimo da kadrovi dolaze u prvi plan. U zadnje dvije godine učinjen je viđen napredak. Sada se na školanju za ugostiteljstvo nalazi više od 100 omladinaca, ali se zato na škola-

nališi na otpor kod »Dalmacije«. Mislimo da bi trebalo da se još izučava ta stvar. Drugo, osim Ribarskog kombinata i zadruga u Tribunjima, Kapriju i Murteru, nitko se više ne bavi tom granom proizvodnje, narančno poređ privrednih ribara. Svi znamo da naša tržnica oskuđuje ribom i da to nije kontinuirano snabdijevanje. Ako se i doturi previše ribe na tržnicu, ona nije u mogućnosti da apsorbira sve, pa se ta riba šalje u druga mesta. To se radi i zato što u gradu nema instaliranih frižidera koji bi omogućili uskladištenje, a time i kontinuirano snabdijevanje. O tim su problemima naši građani preko skupova Socijalističkog saveza mnogo puta diskutirali i predlagali određena rješenja. Međutim, do tih rješenja nije došlo, i to ne samo da nije došlo, nego se može smjelo tvrditi da tu uopće ne znamo što hoćemo.

ZA POTPUNU INFORMIRANOST GRADANA

U zadnje je dvije godine Socijalistički savez skupa sa Sindikatom i Skupštinom općine nekoliko puta postavljao na dnevni red pitanje raspoljive i samoupravljanja. Moramo reći da su te inicijative naišle na punu podršku radnih ljudi i radnih organizacija naše općine. Posljede toga je raspodjela unutar radnih organizacija članova mnogo naprijed, ako bismo je usporedivali s onom od prije dvije godine, naročito u nekim radnim organizacijama (TLM, Željezara, »Kornat«, itd). Ali smo još daleko od toga da i stvari dohodak formiramo na nivou ekonomske jedinice.

Mislimo da smo do sada učinili samo prvi korak, a da nam sada ostaje da učinimo i taj drugi, tj. da se svaki založimo da novoostvarena vrijednost stvarno i ostane radnom čovjeku da o njoj odlučuje. Sigurno je da nas na tom putu čekaju veliki zadaci, jer ćemo se susresti i sa objektivnim i sa subjektivnim shvaćanjima koja žele da zaštite situaciju kakva jeste. Radi toga ti problemi ne treba da budu samo problemi sindikata i radnih organizacija, već oni treba da budu i zadaci Socijalističkog saveza.

Isto tako, da vidimo koliko naš čovjek utječe na rad Skupštine općine preko raznih oblika i forma naše socijalističke demokracije. To danas treba da se sprovodi preko zborova birača, skupova Socijalističkog saveza i ostalih društveno-političkih organizacija, zatim preko mjesnih zajednica i savjeta mesta i naselja, te svih organa društvenog upravljanja. Kod toga je najvažnije da se vidi da li Skupština općine udovoljava potrebama građana, objektivnim i realnim, da li ih upoznaje s problemima. Moramo konstatirati da tu ima još dosta problema, iako smo u zadnje vrijeme u tom pravcu učinili korak naprijed.

Radi toga dolazi nekad i do nezauzimanja. Stoga se mi moramo izboriti, a posebno preko odbornika, zastupnika i poslanika, da naši građani budu upoznati s problemima i zadacima naše općine, pa i šire društvene zajednice. Građanin ne smije ostati uskršćen u svojim zahtjevima, ukoliko su oni opravdani; ukoliko nisu, treba da bude na adekvatnom način obaviješten o tome. Da bismo mogli pravovremeno imati stalni i kontinuirani kontakt s građanima, treba da ostvarimo nekoliko zadataka i da se i građanin i predstavnika tijela stope u jednu cijelinu koja izvršava one zadatke koje nameće život naše socijalističke izgradnje.

Treba prevazići praksu koja se do sada izražavala u zahtjevima – da svak zastupa samo sebe i mjesto iz kojeg je biran, a ne gleda cijelinu i njezine probleme. Po tome se nekad, a još i danas cijenio rad odbornika i poslanika. Međutim, ta su

slobodno reći da su te organizacije do sada vrlo dobro radile i da su postigle zavidne rezultate. Tu treba istaći sve boračke organizacije.

Posebnu pažnju Socijalistički savez treba da posveti radu Saveza omladine. Dinamika našeg kretanja i burni život koji se kod nas odvija izazivaju razne suprotnosti u shvaćanjima i mišljenju naše omladine. Radi toga se danas ti problemi još više zaostavaju. Zbog toga je borba za idejno shvaćanje u Savezu omladine jedan od primarnih zadataka. Razni idejni problemi, ne baš tako oštiri, pojavljuju se u pitanju predstavnik, zatim u nizu malograđanskih pojava, s kojima nije samo omladino opterećena, već i stariji, u utjecaju kojeg vrši film, literatura, itd. Ti idejni problemi treba da nas pokrene da pomognemo rukovodstvu omladine. Za ostvarenje svih navedenih zadataka potrebno je postići veću organiziranost i mobilnost rukovodstava i organizacija Socijalističkog saveza. Razvoj neposredne socijalističke demokracije dobjiva sve više svoj izraz i u pravcu daljnje demokratizacije odnosa u oblasti kadrivske politike. O tome svih skupih, naročito u radnim organizacijama, treba da vodimo računa i da se zaštavimo za te principi, rečeno je u referatu druga Josipa Ninića.

Ostale materijale sa konferencije SSRN općine Šibenik donijet ćemo u slijedećem broju našega lista

INKASATORI

Prosječno svaka tri – četiri dana na vratima naših domova stiže razno – razni inkasatori.

- Molim, za struju.
- Za radio i televiziju.
- Voda toliko i toliko.
- Niste još platili pranje i čišćenje stepeništa.
- Stanarinu plaćamo u servisu »Komunara«.
- I šta još plaćamo?
- Plaćamo razne članarine.
- Opet neko zvoni na vratima stana:
- Molim članarinu Socijalističkog saveza. Za cijelu godinu.
- Savez boraca, također.
- Društvo »Naša djeca«.

Ako ste član još neke društvene organizacije: sportske, kulturno-umjetničke . . . I tu se plaća članarina. Preko inkasatora.

Zar mi nismo društveno aktivni kad plaćamo pustu članarinu.

A ljudi na selu ne plaćaju tolike članarine. Oni više rade. Dovode električnu struju, grade vodovodnu mrežu, asfaltiraju prilaze i puteve, popravljaju školske zgrade, i tako dalje.

Od VI do VII općinske konferencije SSRN, to jest u razdoblju od 30. mjeseci seosko stanovništvo naše općine izvršilo je dobrovoljnih radova u vrijednosti od 222 milijuna dinara i dalo samodoprinos u novcu 128 milijuna ili sveukupno 350 milijuna.

A da li smo mi u gradu sakupili toliko članarine?

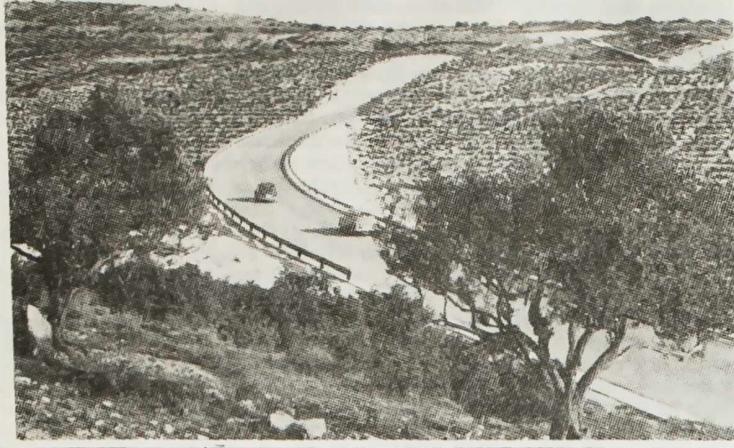
Nismo, naravno.

MARIN

Invensticije manje od prošlogodišnjeg ostvarenja za 10,2 posto

Ovogodišnji plan investiranja u šibenskoj privredi za oko 10 posto je niži od prošlogodišnjeg ostvarenja. Ukupna ulaganja u osnovne fondove iznose 8 milijardi i 40 milijuna dinara, od čega će u privredne djelatnosti biti investirano 5 milijardi i 950 milijuna, a u neprivredne djelatnosti oko 2 milijarde i 100 milijuna dinara. Najveća sredstva utrošiti će se u industriju – 2 milijarde i 44 milijun, u saobraćaj 2 milijarde i 456 milijuna, u ugostiteljstvo i turizam 626 milijuna dinara, itd. Za stambeno-komunalnu djelatnost investirati će se milijardu i 825 milijuna, a u kulturne i socijalno-zdravstvene djelatnosti 265 milijuna dinara. Od ukupnih investicija na društveni sektor otpada 7 milijardi i 460 milijuna, a na privatni sektor 315 milijuna dinara. Iz republičkih sredstava 367 milijuna utrošiti će se za potrebe industrije, a iz saveznih sredstava najviše će se investirati u saobraćaj – 994 milijuna dinara.

U što je predviđeno da se utroše raspoloživa sredstva? U oblasti industrije predviđeno je da se dovrše radovi na rekonstrukciji valjaonice i pogona glinice, te da se proširi pogon za proizvodnju traka i folija u tvornici lakih metala »Boris Kidrić«. Pored izgradnje sinterureduja, u Tvornici elektroda i ferolegura izvjesna će se sredstva investirati u rekonstrukciju i proširenje pogona elektroda i ferolegura. U »Jadran« je predviđena nabavka automata i druge opreme, u »Krk« rekonstrukcija i proširenje pekarne. U oblasti saobraćaja najveće investicije uložiti će se u izgradnju Jadranke turističke ceste, zatim na remont željezničke pruge Perković – Šibenik, na uređenje ceste prema slapovima

Samodoprinosi građana

Doteći, vodo vodovodna

U prošlom smo broju pisali o samodoprinosu građana na elektrifikaciji mesta, pa smo tom prilikom istakli značaj toga samodoprinosa. Ovog puta, prije nego predemo na novi vid angaziranosti građana, podsjećamo na to da je u prošle dvije godine elektrificirano 20 sela i da je učešće građana (samodoprinosa) bilo uz druga učešća iznad 60 posto vrijednosti svih radova. Ako elektrifikacija, koja tako ubrzano opsjeda suvremeni život, predstavlja nov kvalitet u životu naših mesta, onda brojni zahtjevi mesta da izgrade vodovod i dobiju »vodu iz spine«, čini se u stvari realnu parolu, neodgodiv zahtjev, jednu težnju koja treba da iz osnova izmjeni ono vječkovno, staro, bunarsko, kisničarsko i naplavno. Ali podimo iz početka.

Ne nekakav, nego pravi trag

Nedavno je jedna odluka Skupštine o načinu osiguranja i grabljivanja pitke vode iz bunara komentirana i u našem listu pod naslovom »Kako ćemo uzmijati vodu iz bunara«. U ovom trenutku nisu bitni ni grabljivani ni osiguranje, nego čjenjena da je odluka donesena i vrijeme u koje je donesena, jer upravo to čini djelič suvremenizacije života, karakterističan čin ovih naših posljednjih godina. Svak poistovjećivanje toga čina sa fantastičnim i eozotičnim umišljajima (u smislu — da su to lijepi priče ili s tzv. pravovremenost u smislu — požurimo, požurimo i mi) može da ostavi NEKAKAV trag umjesto PRAVI trag, može naličiti na običan hladolež ili hljebožder umjesto na perspektivnu i općenito ljudsku suštinu.

Boreći se za mjesnu (to znači — kolektivnu) samobitnost i opstojnost (ne u smislu stajanja ili izoliranja, nego stalnog i uklopljenog u opći tok napredovanja), tj. fragmentarno se boreći, ovaj naš kraj pokušava da STIGNE I DOSTIGNE ČIN VREMENA. Taj pokušaj nije nastao ODJEDNOM, niti je on proces NEOCEKIVANO ISKRSLI, već je je on rezultat aktivnosti Socijalističkog saveza i općih zbivanja koji su nastali kao posljedica tih aktivnosti, tj. da je čovjek (č. mesta u cjelini) po zakonu mislene logike NESTO NASLUTIO, pa se u to UVJERIO, pa PODUZEĆO KONKRETAN ČIN. Tako se s pravom može govoriti o cjelovitijoj svijesti o sebi (č. o svome mjestu) i o svijesti o općim zahtjevima i NOVOJ RIJEČI DRUŠTVA U CJELINI.

Ali, kako to već biva, nije dovoljno samo imati svijest, a pogotovo nije dovoljno samo poduzeti čin, jer poduzimanje čina u ovo naše vrijeme ne može biti identično s poduzimanjem čina u neko drugo vrijeme ili negdje drugdje. Jedna od bitnih RAZLIKA toga PODUZIMANJA sastoji se u UČEŠĆU (masovnosti) i ODGUVORNOSTI (od ideje do ostvarenja), jer ovo naše poduzimanje isključuje INDURUKOVODNU ulogu i OSLOBADA SVE ELEMENTE POTREBNE ZA JEDAN ČIN (taj se element najbolje ispoljava u instanci samoupravljanja). Dakako, kobna je grimasa onih »muškaraca« koji u tome ne pronalaze sebe, koji »oplakuju« nad svojom »nepoštivanom« individualnosti, koji jedno »staromodno« doba poistovjećuju sa snažnim »vjetrom« posljednjim, koji ne vide da te vrijednosti ne mogu biti ISTOVREMENO PODJEDNAKO PRIZNATE, koji, nakon toga, žele živjeti »neangazirano« u UTJEHAMU i OPSTOJANJIMA u životarenju (a ne životu).

Uočavajući otpor onom tradicijom izvansvjetnom i oštire sagledavajući sebe (č. domaćinstva) kao dijela bližnjih (č. mesta, komune, itd.), čovjek se, u stvari, prepoznavaju i opredjeljuje, i time počinje njegovo HODANJE (ne »poštanje«) u njegovu VREMENU i PROSTORU. Tako čovjek postaje ono što treba da bude: čovjek na svojim nogama, a ne štakama.

NE ZELE DA BUDU MIMO-IDENI

A sada se vratimo bunarima i grabljenju vode iz njih i pro-

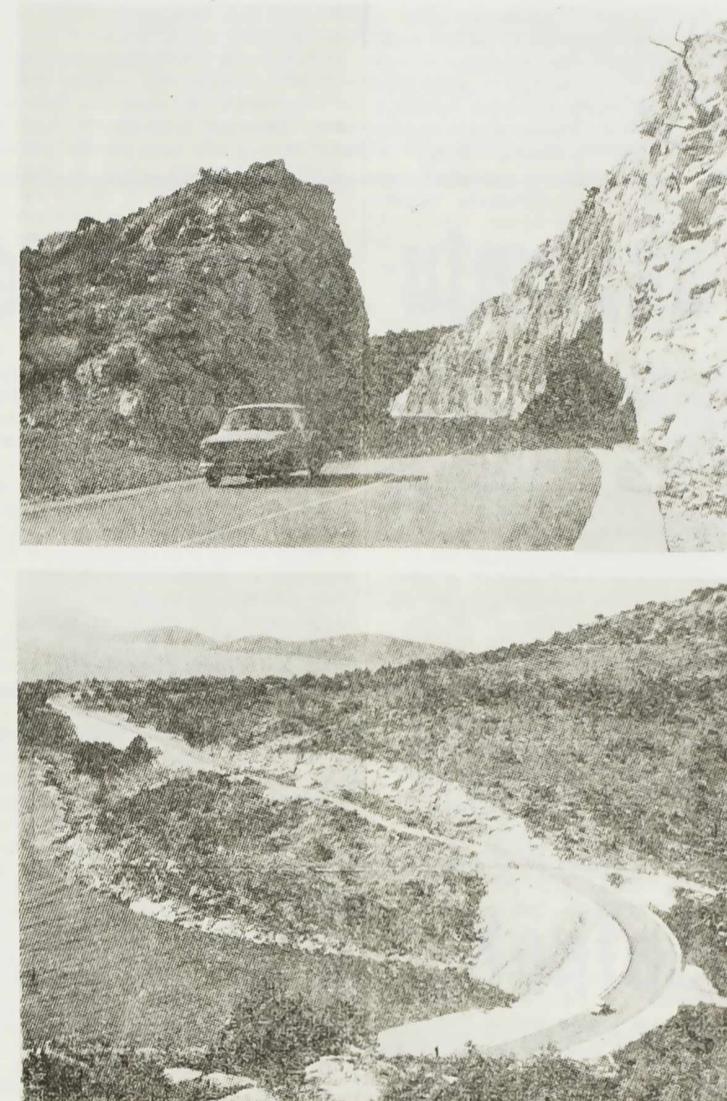
PLAVA LJEPOTA JAĐIRANA

Putnik, turista, privrednik (svejedno tko) kada kreće iz Rijeke prema krajnjem jugu naše obale ne treba više da strahuje od zaobilaznja i mukotrpe vožnje kamenitim bespućem.

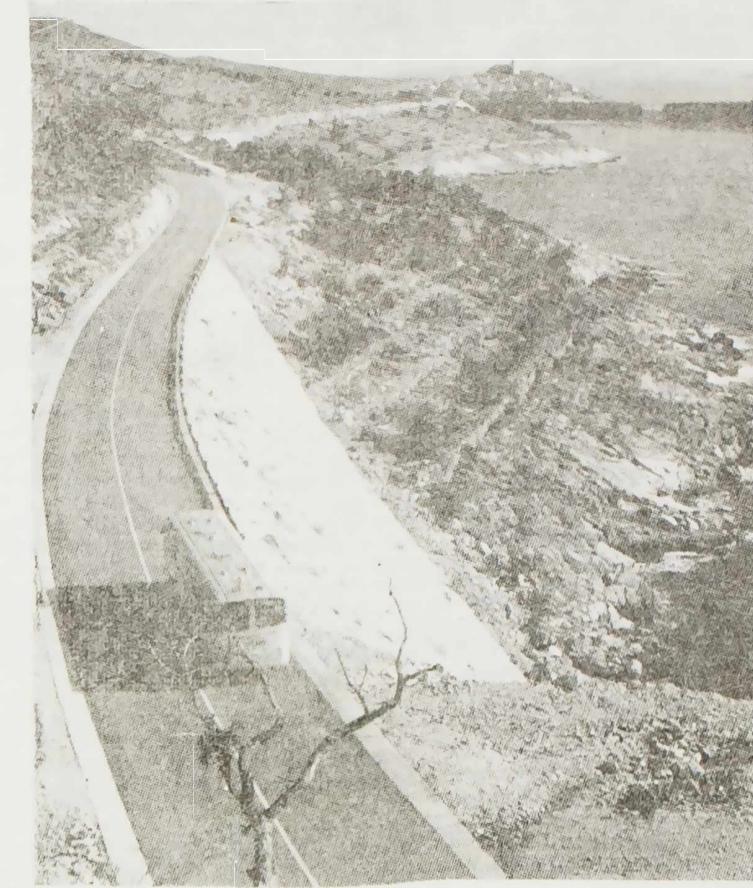
Gotovo 850 kilometara asfalta vijuga našom »Obalom sunca«, obalom modrog Jadranu i zelene borovine.

Utihnuli su strojevi traktora, utovarivača i dumpera. Sa gradilišta su otišli radnici i koji su bušili magistralu u kamenu, koji su radili danju i noću; pod suncem, pod kišom. Ostavili su za sobom jednu imponantnu plavu asfaltnu traku.

Onima koji sada prolaze tom cestom ostaje da je »otkriju« i da iznose svoje utiske. Velik broj inozemnih turista i kolone automobila upravo nadolaze. Jedno mišljenje već smo mogli registrirati: iz Dubrovnika kroz koju prolazi vaša magistrala teško se mogu naći na bilo kojem kraju Europe. Sada, kada je čitava ta cesta dovršena, imat ćeće i mnogo više turista. Ako naši zemljaci na vrijeme saznanju za ovaj dogadjaj, naprosto će nahrlići na vašu obalu.

Reporter je obišao dionicu Jadran-ske magistrale na području naše općine i snimio je onako kako ju je doživio

Jer ona je zaista divna . . .

Jadransku magistralu, čini se, još uvijek nismo dovoljno otvorili ni mi sami. Vozimo se po njoj između Zadra i Splita, na ovome »našem« području, gledamo pred sobom asfalt i bijelu liniju koja vijuga i odmice.

Kružimo pogledom prema okolicu koja se brzo mijenja, po krajolicima koji se pojavljuju i nestaju. Gledamo more koje nas stalno prati i postepeno osjećamo monotoni vožnje.

Zaustavimo se za 'o na kojem mjestu da udahнемo svježeg zraka i dah mora. Pogledajmo bolje oko sebe. Udaljimo se od Magistrale da bismo je bolje vidjeli, da bismo je doživjeli. Poprimimo se na prvu užvišicu i gledajmo ovu vijugavu plavu traku koja se kao živa nit proteže pored uvala, morskih grebeni, kroz klisure oštoga crvenkastog kamenja; kako prolazi kroz polja, kroz maslinike, kaže se usjeća u vinograde, diže i spušta. I putuje, putuje na

Sedamdeset i pet kilometara Jadranske magistrale na šibenskom području nije mnogo, računajući samo dužinu. Da nije trajekta, ta bi se udaljenost mogla prevliti za manje od jednoga sata. Međutim, ono što nam ona pruža daleko je značajnije za niz prijernih grana: za industriju, turizam, i to u vrijeme kada je željeznički saobraćaj opsjednut novim teškoćama i »redukcijama«.

Što se tiče turizma, magistrala će odsad a osobito nakon dovršenja mosta preko Šibenskog kanala funkcioniратi maksimalno, ali kao saobraćajnica, jer tek ostaje da se u budućnosti ona potpuno iskoristi. Za sada npr. uz »trusacima svega nekoliko objekata: motel u Pirovcu i Vodicama, ponicki auto-kamp i restoran, privatne gostionice na Brodarici, naselje u Primoštenu, i sl. Od tri benzinske stanice još uvijek rade samo dvije. Ona u Vodicama nikako da se dovrši. Kad već govorimo o njima, napis

Dužina Jadranske magistrale na šibenskom području iznosi oko 75 kilometara, i to od jednog mjeseta u blizini Drage nedaleko Prosike, pa na jug do Podrliša. Na ovom području, ne računajući dionicu oko Šibenika, koja se još gradi, postoji nekoliko većih objekata: veliki nasip s propustom kod Pirovca, raslrsnica (tzv. petlja) kod Šimske lokve, viadukt kod Ražina, most nad Morinjskim zalivom, dva velika nasipa kod Grebaštice, niz velikih usjeka ispred Primoštena, viadukt na izlasku iz toga mjeseta i drugi objekti.

Cijena jednog kilometra Magistrale na ovom području kretala se oko 80 do 110 milijuna dinara.

Dionica prema Šibeniku počela se se graditi 1961. godine, a 1962. bila su dovršena 22 km Magistrale od Šibenika do Pirovca. U isto vrijeme izvedeni su radovi i na relaciji Rogoznica - Primošten, a zatim Primošten - Šibenik. Ova dionica predana saobraćaju prošle godine, na Dan ustanka naroda Hrvatske, zajedno s mostom kod Krapnja.

cesu vodovodizacije mesta. Kako još uvijek većinu stanovništva naše komune čine oni koji žive u naših 90 sela (od ukupno oko 80 tisuća, 50 tisuća ih živi u selu), to lako pretpostavljamo da zbog bunarske vode koja se grabi kojekako potječe i različita oboljenja, te da primitive bunarizam na našoj komuni predstavlja veći dio vodopskrbe stanovništva. Valjanost odluke o reguliranju toga više je nego pozitivna. »Uđare« li jače kiše, bunari su puni, ali i mutni. Dođe li do suše, nije veća voda iz naplavina ili nezaštićenih poljskih bunara. Sistem cisterna (rezervoara) također nije izlaz-a pogotovo ako su one otvorene iako se ne čiste i po više godine. Pored toga, ljeti većinu stanovništva mnogih naših mesta čine turisti koji traže »vodu vodovodnu«. Sve je to ubrzalo proces vodovodizacije naših mesta. Gotovo da je to postala »parola dana«, neodloživ zahtjev, »drama u vremenu«. Ljudi naprosto ne žele da budu mimođeni, ne žele da i jedan koral zaostanu i stanu, žele da riješe stvoreni nesklad između sebe i onih koji kupuju njihove usluge. Svako »uspavljanje« i samo priznavanje razlike — znači nesnalaženje, neučavanje drukčijih strujanja od svojih.

Zato onim mjestima koja su izgradila vodovod (Krapani, Brodarica, Zablaće, Bilice, Vrpolje, Danilo Kraljice, Pirovac, Dubrava, Tijesno, Primošten, i druga) i onima koji ga grade (prema Betini, Jezerima, Murteru, Naselju Meterize, Vodicama, i drugima), i to velikim dijelom VLASTITIM UČES-CEM PUTEM SAMODOPRINO-SA GRADANA, pripada epitet »malih revolucionera života«, suvremenih golijata i nobjednika tradicionalne »vodске drame«. Ugodno nas je nedavno raspoložila vijest da je 80% birača Betine i Murtera, kad se raspravljalo o vodovodu, reklo — da! Mislimo da možemo tvrditi da pitanje samodoprinos-a građana, kad se radi o takvim stvarima, više nije problem i da građani time, u stvari, izražavaju svoje shvaćanje »današnjeg kursa«, tj. iz ideoloških pobuda oni »silaze na programatski kurs i konkretnom akcijom slobodno traže svoj put napredovanja.

Završimo li ovaj napis činjenicom da kanalizacionu mrežu imaju Primošten, Pirovac, Tijesno, Vodice i Zaton, da su mnoga mesta popločana ili asfaltirana, te da su u njima podignute zelene površine, za što je sve skupa utrošeno oko 70 milijuna dinara iz samodoprinos-a stanovništva, pored toga što su znatna sredstva utrošili poduzeće Vodovod, poljoprivredne zadruge i turistička društva, te da sistemu kanalizacije i uređenja mjesna teže i druga sela, onda se može reći da se ovaj naš kraj sve više orijentira na turizam i da to predstavlja onaj pravi i perspektivni njegov put, da se »mjesno bice« ovoga našeg kraja sve više očituje u stvarnosti u kojoj se odigrava njegova sudska, da to, vulgarno rečeno, znači produženje života i društvenu afirmaciju, pomlađenje i ljepši život, nove mogućnosti opstovanja, »koštač s našom zaturnostu«, koju smo trpjeli dugo vremena.

u idućem broju: BEZ TOGA SE NISTA NE RASPLAMSAVA J. Grbelja

Prevođenje mirovina na našem području, je završeno, dakle, prije roka. Posljednja rješenja se prepisuju i uskoro će se uručiti korisnicima. Pošto su se primila rješenja, često se čuju pitanja: kako si prošao? Sto znači — koliko je dočinio novim prevođenjem dobio povećanja mirovine. Ti bi podaci zaista bili interesantni. No, pustimo za sada to statistici, koja sa svojim strojevima već »jede« i »probavlja« isključivo za tu svrhu, rađene i poslate podatke. Čut ćemo uskoro i njezin glas. Međutim, nas, ili bolje reći — uživaoca mirovina, zanima nešto važnije. Riječ je o veoma značajnoj novini — o zaštitnom dodatku uz mirovinu.

Tko ima pravo na zaštitni dodatak uz mirovinu?

Odmah treba podvući da ima dosta uživalaca mirovina koji nisu dobro »prošli« u novom sistemu mirovina, tj. da su ostali ili sa starim iznosima ili da su im povećanja minimalna. Nećemo za sada ulaziti u razloge takvih slučajeva. Međutim, i Osnovni zakon o mirovinskom osiguranju i Osnovni zakon o invalidskom osiguranju predviđeli su posebnu državnu zaštitu takvih mirovina. Osim osnovne odredbe, savezni propisi u tome nisu dalje »šli«, nego su preputili republičkim zajednicama socijalnog osiguranja da one svaka za svoje područje odredi visinu zaštitnog dodatka i uvjetne pod kojima će se on ostvarivati. U stvari, zaštitni dodatak čini razliku između iznosa mirovine koja po zakonu uživaču pripada i iznosa najnižeg mirovinskog primanja koji je utvrđena republička zajednica socijalnog osiguranja. Nas zanima kako je to određeno u našoj republici.

Granični je iznos najniže mirovine naša Republička zajednica utvrdila na 21.250 dinara mjesечно. Napominjemo da je taj iznos drugi po visini u zemlji (iza Slovenije sa 25.500 dinara). Nije time sve riješeno. Obrazložit ćemo koliko zaštitni dodatak iznosi u pojedinim slučajevima i pod kojim se uvjetno ostvaruje.

Kod starosne mirovine on se određuje zavisno od dužine mirovinskog staža. Sa više od 35 (zena više od 30) godina staža zaštitni dodatak iznosi 100% razlike od pripadajuće mirovine do navedenog zaštitnog

iznosa, odnosno 21.250 dinara; zatim za muškarce: sa 30 do 35 godina staža 92%, razlike, sa 25 do 30 godina 84%, sa 20 do 25 godina 76%, sa 15 do 20 godina 68%, a do 15 godina 60% razlike. Za žene to iznosi: sa 25 do 30 godina 95%, sa 20 do 25 godina 85%, sa 15 do 20 godina 75%, a do 15 godina 65% razlike. Primjer: ako provedena mirovina uživaoca starosne mirovine — muškarca sa 22 godine staža — iznosi 14.259 dinara, zaštitni dodatak iznosi 76% od razlike (tj. od 14.259 do 21.250 = 6.991), što iznosi 5.313 dinara, ili ukupno mirovina sa zaštitnim dodatkom 19.572 (14.259 + 5.313) dinara.

Zaštitni dodatak za porodičnu mirovinu određuje se po broju članova porodice koji uživaju porodičnu mirovinu. Puna razlika (od mirovine do 21.250) pripada za 4 ili više članova, 90% razlike ako mirovina uživača pripada za 3 člana, 80% za 2 člana i 70% za 1 člana porodice.

Primjer: porodičnu mirovinu u visini od 12.835 dinara uživaju dva člana porodice. Zaštitni dodatak iznosi 80% od razlike 8.415 (12.835 do 21.250 = 8.415), što iznosi 6.732 dinara ili ukupno mirovina sa zaštitnim dodatkom 19.567 (12.835 + 6.732) dinara.

Uživaocima invalidske mirovine pripada zaštitni dodatak zavisno o kategoriji invalidnosti i godinu života u vrijeme invalidnosti. Puni zaštitni dodatak (od mirovine do 21.250) pripada uživaocima I kategorije invalidnosti, zatim uživaocima II i III kategorije invalidnosti koji u vrijeme nastupa invalidnosti imaju 60 godina života — muškarci, odnosno 55 godina žene, zatim uživaocima invalidske mirovine određene zbog invalidnosti prouzrokovane nesrećom na poslu ili profesionalnom bolesti, bez obzira na godine života i na kategoriju invalidnosti, uživaocima II i III kategorije invalidnosti koji ne mogu da rade na svom poslu s više od polovine punoga radnog vremena a koji su jedino i ratni vojni invalidi od I do VI grupe i najzahtijevaniji uživaocima isti kategorija invalidnosti ako su učesnici narodnooslobodilačkog rata prije 9. IX 1943.

Uživaoci invalidske mirovine II i III kategorije invalidnosti, kod kojih je invalidnost nastupila prije navršenih 60, odnosno 55 godina života, visina zaštitnog dodatka određuje se u postotku od razlike — kao što se određuje zaštitni dodatak uživaocima starosne mirovine, tj. zavisno o mirovinskom stažu. Kad takvi uživaoci navrše 60, odnosno 55 godina

života, pripada im zaštitni dodatak u punom iznosu, dokle mirovina sa zaštitnim dodatkom 21. 250 dinara.

Da bi se zaštitni dodatak ostvario, treba da je ispunjen još jedan uvjet: da ni uživalac ni članovi njegova domaćinstva nemaju drugih prihoda dovoljnih za udržavanje. Granični iznos prihoda utvrđen je u SR Hrvatskoj na 12.000 dinara godišnje iz poljoprivrede ili na 36.000 dinara prihoda od drugih djelatnosti po svakom članu domaćinstva. Ako prihodi premašuju te iznose, zaštitni dodatak ne pripada. Drugi prihodi (iz radnog odnosa, mirovina, invalidinu) ne utječu.

Primjer: uživalac mirovine ima katastarski prihod u visini od 38.400 dinara godišnje, a ima još tri člana svoga domaćinstva. Kad se iznos od 38.400 podijeli sa 4 člana, na svakog člana domaćinstva otpada 9.600 dinara prihoda, pa je ispunjen uvjet za zaštitni dodatak.

Zaštitni se dodatak isplaćuje zajedno s mirovinom, i to od dana od kada pripada i mirovina — ako se zaštitni dodatak zatraži u roku od šest mjeseci od primanja rješenja o mirovini. Postavili se zahtjevi za zaštitni dodatak nakon toga roka, pripada najviše za šest mjeseci unatrag, računajući to vrijeme od prvog dana slijedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva. Primjer: rješenje o mirovini osiguranik je primio 10. V 1965, a zaštitni dodatak zatraži 20. I 1966. U tom slučaju zaštitni dodatak pripada od 1. VIII 1965. Ako se on zatraži do 9. XI 1965, pripada od 10. V 1965, od kada i mirovina. Jednako se postupa ako su uvjeti za zaštitni dodatak naknadno ispunjeni, tj. pripada od dana ispunjenja uvjeta — postavi li se zahtjev u roku od šest mjeseci, odnosno najviše za šest mjeseci unatrag ako se u tom roku ne zatraži.

Primjer: imovinske smetnje za zaštitni dodatak (prihodi) otklonjene su 12. III 1965, zaštitni dodatak pripada od 12. III 1965 — ako se podnese zahtjev do 11. IX 1965. Podnese li se, međutim, zahtjev recimo 20. XI 1965, zaštitni dodatak pripada od 1. VI 1965 (šest mjeseci unatrag). Ako uživalac zaštitnog dodatka stekne toliku imovinu koja isključuje pravo na zaštitni dodatak, isti se obustavlja od prvog dana slijedećeg mjeseca nakon nastale promjene.

Da kažemo sada kako je postupljeno sa zaštitnim dodatkom kod prevođenja mirovina. Svima uživaocima mirovina (starosnih, invalidskih i porodičnih) koji su primili zaštitni dodatak do 31. XII 1964, rješenjem o prevođenju mirovini odlučeno je o zaštitnom dodatku od 1. I 1965, a prema dokumentaciji prihoda koja se nalazila u predmetu, tj. po kojima je zaštitni dodatak priznat po propisima do 31. XII 1964. Međutim, onim uživaocima mirovina koji su zaštitni dodatak primili, pa im je isti obustavljen jer pri prevođenju mirovina 1. I 1961, iznos prevedene mirovine bio veći od tada garantiranih graničnih iznosa, zaštitni dodatak nije utvrđivan s prevođenjem 1. I 1965, s obzirom da nisu bili toga dana uživaoci zaštitnog dodatka. I ti uživaoci trebaju ponovo postaviti zahtjev na zaštitni dodatak.

Iz iznjedrenog se može lako zaključiti da svi uživaoci bilo koje vrste mirovina koji ispunjavaju naprijed navedene uvjete prihoda treba da postave Komunalnom zavodu (filijali) zahtjev za zaštitni dodatak. Uz zahtjev treba priložiti uvjerenje finansijskog organa opštine o visini prihoda od poljoprivrede i od vršenja samostalnih i drugih privrednih djelatnosti, i to za godinu za koju su ti prihodi razrežani. Što se tiče broja članova domaćinstava, uzimati će se osobne izjave uživaoca mirovine bilo u Zavodu (filijali), bilo u Udrugovanju penzionera. Oni koji ne ispunjavaju uvjete za zaštitni dodatak, nije potrebno da postavljaju zahtjeve.

Na kraju napominjemo da bi bilo korisno da interesi postavljaju razna pitanja iz ove ili iz bilo koje druge oblasti koja je na ovaj ili na onaj način zanimljiva za svakidašnji život čovjeka, da ta pitanja upućuju redakciji lista i da je list spreman da otvoriti takvu rubriku.

Ivo Ramjak

Povodom mišljenja o ukinjanju Akademije

Na posljednjoj sjednici Prosvjetno-kulturnog vijeća Skupštine općine Šibenik najviše se diskutiralo o predloženom planu raspodjele sredstava iz Općinskog fonda za školstvo. Kroz diskusiju je dođinuto nekoliko pitanja iz školstva, koja su nužno proizašla iz oskudnih sredstava za školstvo, a na ovaj sjednici nisu mogla da se rješavaju. Donijeta je odluka da se na narednoj sjednici Vijeća razmotri odnos primanja službenika upravnih organa i prosvjetnih radnika, te da se razmotri ko može donositi odluku o ukinjanju nastave pojedinih predmeta u osnovnoj školi i pitanja ukinjanja nekih škola, a u prvom redu Pedagoške akademije.

O ukinjanju Pedagoške akademije u javnosti se poodavno govorii, ali je prije put sada na organu, koji je nadležan za takvu odluku, govorio o toj stvari. Na sjednici se o tome nije mnogo diskutiralo, niti su izneseni neki argumenti, osim jednoga — da je škola skupa. Ali su za vrijeme pauze i poslije sjednice iznijeta uglavnom dva osnova gledišta. Po jednom od tih gledišta Pedagošku akademiju treba ukinuti, jer je to vrlo skupa škola. Drugo je shvaćanje bilo da ona treba ostati, ali da svoju unutrašnju strukturu studijskih grupa i svoju politiku pravilno postavi. Prvo što je istaknuto, a to treba unutar Pedagoške akademije mijenjati, jeste da se ukinje studijska grupa za engleski jezik, jer je neopravdano držati tu katedru kada je tokom ove školske godine bilo svega tri studenta, a prethodnih godina ta je katedra uglavnom imala oko četiri studenta. Dalje je rečeno da se za tu katedru troši godišnje oko 1.800.000 dinara i da nemamo neke naročite potrebe za kadrovima engleskog jezika. Dalje, da grupa historije — geografija nema društvenog opravdanja da postoji, jer tih kadrova već ima dovoljno. I treće, prigovara se postojanju katedre za fizički odgoj, navodno da nema dovoljno studenata.

Nesumnjivo je da svi prigovori po-

laze od postojećih činjenica, ali se kod donošenja zaključaka o ukinjanju ove škole ispuštaju i druge činjenice, pa često i one koje su primarne.

Da podemo da shvaćanje da li treba ukinuti Pedagošku akademiju? Ovdje treba da razmotrimo još neke momente. Ta je škola osnovana iz društvenih potreba za nastavnim kadrom reformirane osnovne škole. Ona je nastjedila Učiteljsku školu, koja je pripremala kadrove samo za niže razrede, dok je sada učenici na početku završne godine učili način pisanja i pisanja slova. Ovdje je potrebna još jedna usporedba. U Splitu je 1945. osnovana VPŠ, koja je pre godine imala 63 studenta, a poslije četiri godine postojanja (1948/49) imala je svega 38 studenata, i to sa osam studijskih grupa.

Pedagoška akademija u Šibeniku za ove četiri godine postojanja pravljeno je imala oko dvije stotine studenata godišnje (od toga 50% izvanredni) sa šest studijskih grupa, što se ne može smatrati za mali broj studenata u početnoj fazi njezina postojanja. Pa je opća pojednostavljenja kada se razmatra pitanje ukinjanja jedne nastavničke škole. Ovdje je potrebna još jedna usporedba. U Splitu je 1945. osnovana VPŠ, koja je pre godine imala 63 studenta, a poslije četiri godine postojanja (1948/49) imala je svega 38 studenata, i to sa osam studijskih grupa.

Druga jedna važna činjenica za samu komunu Šibenik je — da će neminovno u narednim godinama možda za dvije do tri godine, sve nastavničke škole prijeći na finansiranje organa republike. Jedna prevarana odluka učinila bi da Šibenik izgubi nastavničku školu, koju kasnije sigurno ne bi mogao dobiti.

Što se tiče studijske grupe historije i geografije, o tome postoje i

preporuke Udrženja pedagoških akademija SR Hrvatske još od prošle godine — da bi trebalo obzirno razmotriti te grupe za dogledno vrijeme, jer su zadovoljene potrebe u tim kadrovima u osnovnoj školi, pa čak imamo završne studente te grupe koji rade u nižim razredima osnovnih škola u Šibeniku. Za te se predmete dobijaju kadrovi i sa visokih škola, tako da danas imamo jedan broj profesora historije i

geografije koji rade na osnovnim školama.

Znači, unutrašnju organizaciju i politiku Pedagoške akademije u Šibeniku treba potpuno okrenuti prema potrebama društva, a ne prema pojedinim profesorima radi kojih treba da postoje pojedine katedre, i pružiti pomoć Pedagoškoj akademiji da se oslobođi različitih tendencija koje su joj dosta šteće na njele.

Prof. Lazar Aksić

Privreda u ogledalu završnih računa

velika davanja, iako dio tih sredstava raznim putevima ide natrag u privredu.

Unatoč teškoća s kojima su se susretale šibenske privredne organizacije, i bez obzira na to što je izvjestan broj radnih organizacija ostvarilo manji postotak čistog prihoda od onoga prije dvije godine, ipak je čisti prihod privrede u cijelini povećan u 1964. prema 1963. godini za 33 posto, ili za oko 2 milijarde i 600 milijuna dinara. Naime, čisti prihod šibenske privrede iznosi je 1963. godine 8 milijardi 342 milijuna dinara, a prešte godine 11 milijardi 95 milijuna dinara.

Interesantno je zabilježiti da šibenske privredne organizacije u raspolaganju čistog prihoda nisu davale prednost dohodima. Naime, prosječno je u cijeloj šibenskoj privredi izvođeno prešte godine 19,8 posto čistog prihoda u fondove, dok je 1963. godine u fondove izvođeno 19,7 posto. Možda ovog trenutka nije loše da se istakne podatak da je prešte godine prosječno u čitavoj jugoslavenskoj privredi izvođeno u fondove 23,5 posto čistog prihoda. Podaci govore da je u šibenskoj privredi u fondove najviše unijela poljoprivredu — 26,6 posto, a zatim industriju 24 posto, trgovinu i ugostiteljstvo — 22,5 posto, šumarstvo — 18 posto, zanatstvo 13,9 posto, a građevinarstvo samo 6,4 posto.

U apsolutnim iznosima fondovi su prešte godine porasli. Dok je 1963. godine šibenska privreda imala u fondovima milijardu i 642 milijuna dinara, prešte godine su se sredstva fondova povećala na 2 milijarde 200 milijuna dinara. U nekim granama privrede fondovi su znatno veći nego 1963. godine. Međutim, razlike u visini fondova znatne su, a to nesumnjivo ide u prilog konstataciji da se sve grane privrede ne nalaze u jednakom položaju. Zaostajanje pojedinih granama, naročito zanatstvu i građevinarstvu, ne ohrabruje. Zaostajstvo je, na primjer, 1963. godine za fondove odvojilo 15,9 posto čistog prihoda, a prešte godine 2 procenata manje. Građevinarstvo takođe malo odvaja u fondove, ali je u odnosu na 1963. godinu ipak učinjen korak naprijed, jer je te godine u fondove bilo odvojeno tek 0,9 posto čistog prihoda. Što se tiče građevinarstva, vjeruje se da napredak u čitavom poslovanju — iako teško ima i nadalje — u dobroj mjeri rezultat sprovedene integracije.

Sibenske su privredne organizacije isplatile prešte godine 5 milijardi 142 milijuna neto osobnih dohodata, što u odnosu na 1963. godinu predstavlja povećanje za 31,8 posto, jer je u apsolutnom iznosu primljeno 1963. godine 3 milijarde 902 milijuna dinara. Interesantno je za-

bilježiti da je šibenska privreda na ime troškova obrazovanja stručnog kadra imala prošle godine 88 milijuna izdataka, dok je taj iznos 1963. godine bio 48 milijuna dinara. Zabilježiti ćemo, također, da je za poslovni fond 1963. godine izvođeno 372 milijuna dinara, a prešte godine milijardi i 112 milijuna dinara — iznos se, znači, gotovo utrostručio.

Za osobne dohotke 1963. godine šibenska je privreda iz

Graditeljstvo i kiparstvo kao i ostale grane umjetnosti dosta su se razvijale u Dalmaciji već od XI stoljeća. Najveći procvat zabilježen je u XV stoljeću, kada je humanizam počeo prodirati u Dalmaciju. Možemo reći da u tom pogledu Dalmacija nije zaostajala za ostalim evropskim zemljama; što nam kao dokaz služe monumentalna djela izgrađena u Zadru, Splitu, Korčuli, Hvaru, Dubrovniku i u drugim mjestima. To su sve lijepi i vrijedni građevine, koje zadivljuju svijet i svake godine privlače mnoštvo domaćih i stranih turista.

Posebnu pažnju privlači šibenska katedrala. Građena je u XV i XVI stoljeću od miramora koji se nabavljao iz Lopara (otok Rab) i tesanog kamena s Brača, Hvara i kamenoloma u Grebašćici. Prije ovog zdanja na istom mjestu stajala je mala katedrala koja je bila dotrajala, pa se osjetila potreba da se izgradi nova. To je zaključeno 7. travnja 1402. godine, kada se pristupilo sakupljanju materijala i sredstava.

Međutim, postojale su objektive smetnje, pa se s gradnjom nije moglo odmah početi. To su u priličnoj mjeri onemogućili Mlečani, jer su se pripremali da zauzmu grad. Zato je bilo potrebno jače učvrstiti gradske zidine, pa je sav sakupljeni materijal bio upotrijebljen u te svrhe. Trud je, međutim, bio užaludan, jer su se Mlečani na prijevru dokopali Šibenika 1412. godine.

Sesnašnja godina kasnije ponovo je pokrenuto pitanje gradnje Katedrale. Kolebanja je bilo na kojem mjestu da se gradi. Ipak je prevladalo mišljenje da se gradi na mjestu stare katedrale. Ta se lokacija smatrala za najpodesniju, jer je to tada bio centar grada gde su se nalazili i Knežev dvor, općina, kurija, škola i druge institucije.

PRETEZNO DOMACI GRADITELJI

Temeljni kamen položen je 9. travnja 1431. godine. Gradnju je preuzeo Franjo Jakovljević iz Mletaka, koji je gradio do 1441. Kasnije je građenje preuzeo Lovro Pinčino iz Pijačence, a za pomočnika uzeo je Antonija, sina Petra Bosata, poznatog

graditelja, a zatim Šibenčane Andriju Budićića i Grubišu Stafilicu. Poslije Lovre rad na izgradnji katedrale preuzima jedan od najgenijalnijih arhitekata i kipara Juraj Matejević, koji je više poznat pod imenom Juraj Dalmatinac ili Juraj od Šibenika. Gradnju je preuzeo 1441. godine, pa je neprestano radio do svoje smrti 1473. Prije nego je počeo s gradnjom morao je ispraviti neke greške koje su ostale još od Jakovleva, a zatim je napravio model od gipsa. Taj model je izgradio u stilu kićene mletačke gotike posjećen sa stilom rane renesanse. Izgleda da mu je za uzor poslužila crkva u Mlecima (Madonna dell'Orto), koju je gradio Buona. Od 1454. do 1468. gradnja je bila obustavljena, jer je ponestalo sredstava.

S obzirom da su predstojali veliki klesarski radovi, Juraj je sakupio 36 dobrih klesara, među kojima se spominju: Nikola Fiorentinac, Andrija Aleš, Ivan Pribislavić i drugi. Ovaj posljednji je pomogao Juriju na izradi polikružnih prostora (apsida) i glave na katedrali te na dijelu portala crkve Sv. Frane u Ankoni.

Juraj je u gradnji naslijedio Nikola Fiorentinac, sin Ivana, također poznatoga dalmatinskog graditelja. Nikola je bio učenik poznatog kipara Donatelia. Kako je bio usko povezan s Jurijem, Nikola je nastavio gradnju katedrale prema njegovu nacrtru. Svakako da je došao do izražaja i Nikolin talent, bez koga ne bi mogao uspešno nastaviti gradnju. Godine 1517. gradnju je preuzeo arhitekt Bartul iz Mestre (do 1525. godine). On je za to vrij-

Uz 900-godišnjicu ŠIBENIKA

KATEDRALA

me uspio izgraditi dvije kapеле i kameno biskupsko prijestolje. Kasnije radove preuzima njegov sin Jakov, koji je radio na pročelju i postavio 1531. godine veliko okno iznad glavnog portala. Rad na pročelju nastavlja Ivan Mesticević pet godina (1441. godine), pa je neprestano radio do svoje smrti 1473. Prije nego je počeo s gradnjom morao je ispraviti neke greške koje su ostale još od Jakovleva, a zatim je napravio model od gipsa. Taj model je izgradio u stilu kićene mletačke gotike posjećen sa stilom rane renesance. Izgleda da mu je za uzor poslužila crkva u Mlecima (Madonna dell'Orto), koju je gradio Buona. Od 1454. do 1468. gradnja je bila obustavljena, jer je ponestalo sredstava.

S obzirom da su predstojali veliki klesarski radovi, Juraj je sakupio 36 dobrih klesara, među kojima se spominju: Nikola Fiorentinac, Andrija Aleš, Ivan Pribislavić i drugi. Ovaj posljednji je pomogao Juriju na izradi polikružnih prostora (apsida) i glave na katedrali te na dijelu portala crkve Sv. Frane u Ankoni.

Juraj je u gradnji naslijedio Nikola Fiorentinac, sin Ivana, također poznatoga dalmatinskog graditelja. Nikola je bio učenik poznatog kipara Donatelia. Kako je bio usko povezan s Jurijem, Nikola je nastavio gradnju katedrale prema njegovu nacrtru. Svakako da je došao do izražaja i Nikolin talent, bez koga ne bi mogao uspešno nastaviti gradnju. Godine 1517. gradnju je preuzeo arhitekt Bartul iz Mestre (do 1525. godine). On je za to vrij-

nalazi po jedan lav koji sjedi na lisnatoj podlozi. Taj je portal bio gotov 1443. godine. Iznad lavova pruža se po jedan stup u obliku ostromorukata, koji završava kapitelima u gotskom stilu. S njihove gornje strane smješteni su Adam i Eva, za koje se smatra da su uzeti iz stare katedrale. Na njima se i s jedne i s druge strane nalazi po jedan tabernakul u kojem je Juraj smještilo svoje najljepše kipove građene u stilu kasne gotike. Između pilastara nalazi se ukraden po jedan prozor s polukružnim rimskim lukovima. Lijevi je kapela koju je uredio Pinčino. Troškova za njeno podizanje platila je Beša Jakovljević. To je ujedno poslužilo za uzor imunijim građanima da dadu svoje priloge za izgradnju drugih. Iznad kapela pobočnih brodova pružaju se dvije velike galerije koje su nepristupačne. Na njihovim je zidovima ugrađeno mnogo malih prozorića, dok se s obie strane nalaze dvije male galerije.

U unutrašnjem dijelu katedrale nalazi se na svakoj strani po 6 stupova. Oni završavaju ljestvica kapitelima na koje su pričvršćeni pilastri koji drže visoke lukove, a ti lukovi opet ogromne kamene ploče krovu. Između pilastara nalazi se ukraden po jedan prozor s polukružnim rimskim lukovima. Lijevi je kapela koju je uredio Pinčino. Troškova za njeno podizanje platila je Beša Jakovljević. To je ujedno poslužilo za uzor imunijim građanima da dadu svoje priloge za izgradnju drugih. Iznad kapela pobočnih brodova pružaju se dvije velike galerije koje su nepristupačne. Na njihovim je zidovima ugrađeno mnogo malih prozorića, dok se s obie strane nalaze dvije male galerije.

DJECE GLAVE KOJE SE SMJUJU I VIĆU

Veoma interesantno su izgrađene stube koje je izgradio Juraj, a vode iz male galerije u sakristiju. U zidu je učinjen stup, a tri lista njegova kapitela nose tri stepenice. Pri drugu je isklesana glava djeteta koja je na svjetlu i koja se smije, dok je s unutrašnje strane ukradena druga glava djeteta koja je u tamni, i dobija se utisak kao da više. Posebnu pažnju je poslužilo sakristija. Gradnju je opasana sa 71 uklesanom glavom, koje prikazuju pjesnike, mudrace, ludake, seljake, žene, djecu i druge. Susrećemo različite tipove liudi: Slavene, Turke, Tatare, Talijane i Grke. Sve one imaju simbolično značenje, a djela su Jurja Dalmatinca, Aleša, Pinčina, Pribislavića, Budislavića i drugih.

KROVNA KONSTRUKCIJA

Pogledamo li krov s vanjske i unutrašnje strane, vidimo da uopće nema potkrovila. Krov je izgrađen od velikih kamenih ploča, a sredina je lađa pokrivena sa 80 takvih ploča koje su ukradene jedna u drugu. To je bila novost, jer takvih krovova nije se moglo nigdje naći u srednjovjekovnoj Evropi, već samo u Haurani u Siriji. Juraj nije mogao dovršiti krov, pa je povjerio gradnju Fiorentincu, koji je pažljivo gradio prema

U unutrašnjosti ovoga zdanja

nalazi se dosta grobnica i slike u desne strane glavnih vrata, zatim ispod hora i kod biskupskog trona. To su mahom grobne Šibenskih biskupa. Reljefe na tim grobnicama izgradiili su Aleš, Čeko i Bartol iz Padova i Ante Nogulović, domaći kipar. U katedrali su sahranjeni Šibenski filozof Ambroz Mihić i književnik Juraj Čulinović (umro 1504) iz Skradina.

DVA VEĆA RESTAURIRANJA

Restauriranje su izvršili Šibenski arhitekt Pavao Bioni i inž. Wolfgang Pakler uz pomoć Jakova Pazinija sa svoja tri sina. Ti su popravci obavljeni polovinom prošlog stoljeća. Tom prilikom Jakov je postavio još 13 novih glava. Na restauriranju je radio i Petar Zen iz Mletaka. Troškovi na restauriranju iznosili su tada oko 30 tisuća forinti. Dio troškova snosila je Austro - ugarska, a za ostalo podmirenje troškova prodan je kaledž, dio poznatog kipara B. Čelinija. Taj se kaledž sada nalazi u Londonu.

Briga naše narodne vlasti za očuvanje ovoga monumentalnog dijela je velika. Odmah u prvim poslijeratnim godinama pristupilo se ponovljivanju unutrašnjeg i vanjskog dijela katedrale, koji su djelomično bili oštećeni uslijed bombardiranja u prošlom ratu. Postavljeni su novi kipovi na glavnom portalu, koji su nedostajali, kao i nove glave, sve u prijašnjem stilu. Radovi su izvršili domaći stručnici i klesari.

Zaista se može reći da je to zdanje grandiozno dijelo koje zadivljuje svakog posjetioca. S pravom ističu domaći i strani amateri da još ima lijepih građevina, ne samo kod nas nego i u drugim krajevima svijeta, ali da je teško naći takvu kakva je Šibenska katedrala: po veličini, konstrukciji i estetici, izgrađena sva od kamena, mramora i kovina. (jj)

JAVNA PRODUKCIJA OSNOVNE MUZIČKE ŠKOLE

POTPUNA UVJEŽBANOST PROGRAMA

Prošlog je tjedna u prepuno dvorani Narodnog kazališta održana »Javna reprodukcija« učenika Osnovne muzičke škole iz Šibenika. Na programu su bila djela poznatih majstora. Popratni elementi te priredbe, koje treba posebno naglasiti, bili su masovnost, besprekorna organiziranost i grupno učešće u pojedinim tačkama programa.

Da se nešto dobro savlada, treba vremena, a da se nešto dobro reproducira, treba maksimum koncentracije i upućenosti u ono što se želi slušaočima prezentirati ili dočarati. Kad na sve to najđemo na jednoj priredbi, na kojoj program izvode učenici, onda nas to zadržuje i zato smo za takve izvođače spremni upotrijebiti jedan u ovakvim prilikama neuobičajen termin — IZVRNSNO, iako pretenzije programa nisu bile da prikaže »ono najbolje« što su učenici uvježbavali, nego da »informativno« uputi u različite vidove muzičke aktivnosti učenika, i to u svim razredima.

Posebno je na priredbi impresionirala osmoručna interpretacija na klaviru Simeonije »Danza araba« u izvođenju učenika I razreda (Novak, Petković, Repec i Šarić). Međutim, Dvoržak - Krajslerova »Indijanska tužalika« u interpretaciji Nataše Kapeli (na violini), učenice VIII razreda, i Mokranjević »Druga rukovet« u izvođenju diećeg zboru i mješovitog orkestra (solo glas Zdravke Merle - V razred, dirigent prof. Kamenko Berić) predstavljale su vrhunske tačke uvođenosti na ovoj priredbi.

Od ostalih tačaka ovog programa nešto bolje su interpretirane slijedeće: »Tri stavka za gudeće« od B. Bartoka (u izvođenju gudećkog orkestra, dirigent nastavnik Nikola Bašić), drugi dio »Španiolskog plesa« op. 12 br. 3 « od M. Moskovskog (u izvođenju mješovitog orkestra, dirigent nastavnik Ivo Furčić). Pintarićev »Dudaš« (u interpretaciji diećeg orkestra, za klavirom nastavnik Zdenka Graga), »Arapski ples« od P. Caijkovskog (u interpretaciji orkestra harmonika - 31 harmonika, dirigent nastavnik Jadranka Skoček) i »Sicilianas« od E. Pozolia (u izvođenju Milana Dejanovića, učenika I razreda).

Na programu su bila i druga djela, ali u skromnijem obimu.

Vrsno interpretiran, što je, dakako, važniji element programa, koji zapravo i ocjenjujemo.

Suglašenje onoliko tonova i ritmova, u interpretaciji djece, mislimo da je rezultat upornog i savjesnog rada i nastavniku učenika. Na kraju, nekako se čini da nije trebalo nikoga posebno isticati, nego da je trebalo poхvaliti čitav školski kolektiv, jer je uspjeh postignut zahvaljujući svima. J. G.

PROMET TURISTA U PRVA ČETIRI MJESECA

NEŠTO POVOLJNIJI REZULTATI

U prva četiri mjeseca ove godine na teritoriju Šibenske općine bavilo je 4.167 gostiju, od kojih 3.460 domaćih i 707 inozemnih. U istom razdoblju ostvareno je 6.251 noćenje. U poređenju s prošlogodišnjim prometom u prva četiri mjeseca ove godine zabilježen je porast od 4 posto kod posjetilaca, a 3 posto kod ostvarenih noćenja. Međutim, posljednje kretanje turističkog prometa postignuto je kod domaćih gostiju. Posjetilaca je bilo za 12 posto, a noćenja za 13 posto više nego prošle godine. Zbog veoma loših vremenskih prilika, kod posjeti i ostvarenih noćenja inozemnih gostiju izvršen je podbačaj za oko 23 posto. Međutim, to ne znači da se situacija neće popraviti u toku svibnja i lipnja. Jer, prema nepotpunim podacima, prošlog je mjeseca blizu tisuću stranih turista ostvarilo više od 2 tisuće i 800 noćenja, što upućuje na zaključak da će se stanje u kretanju stranih turista vidno poboljšati.

(jj)

Jezeru - mjesto s manje od tisuću stanovnika na jugoistočnom dijelu otoka Murtera - još nisu upisana u turističkim kartama Jugoslavije. Zato simpatični i gostoljubivi mještani ispitivo promatraju svakoga nepoznatog putnika koji autobusom Šibenskog poduzeća stigne u njihovo mjesto. S tim pogledima kao da želete kazati: »Dobro došli! Poput naših susjeda Tiješnjana, Betinjana i Murterana, i mi smo zaplovili turističkim vodama. Istina, oni su prema nama golijati, ali to ne znači da ovdje nećete ugodno provesti godišnji odmor; da nećete dobiti komfornt i urednu sobu s pogledom na more...«

Ne bismo mi tada bili četvrti na otoku

Eto, takav sam stekao dojam kad sam prije nekoliko dana u prolazu svratio u Jezeru. Tako sam upoznao Jezerane, koji su mnogo poznati u pomorskim i ribarskim krugovima Dalmacije nego u turističkom svijetu Šibenske komune.

Da nije onih ispitivačkih pogleda i nije dobrodošlice, ovde bih stavio tačku, i to bi bio kraj zapisa o Jezerima upoznatih u prolazu. Ovako — to nisam u stanju. Ne mogu da ne stavim na panir pribilješke koje sam upisao u notes za jednoga jutarnjeg boravka u selu pomoraca i ribara, a danas i prijaznih turističkih domaćina: u mjestu koje se godinama borii za poštanski ured, za bolji saobraćaj sa svojim općinskim

centrom — Šibenikom i drugim — Još prije pet - šest godina, kada se općina nalazila u Tijesnu, obecavali su nam: »Dobit ćete poštanski ured« i vjerovali smo — priča mi jedan znanac koji već godinama upravlja m/b »Ohrid« na relaciji Šibenik - Skradin i obratno, a gotovo svake subote zadnjim autobusom putuje za svoje Jezeru da vide — najdraže.

Tako on priča i kao da više ne vjeruje u obecanja — o obecanja duga pet - šest godina.

Dovedite telefonsku liniju i osigurajte prostoriju pa ćemo otvoriti poštanski ured — govorili su Jezeranima. Oni to napravise, a od poštanskog uređa ništa. I danas, kada Jezerani traže svoje mjesto u turističkom

dvo kilometra sporu; kad se u torbi listonoša nade svežanj pisma i novčanih uputnica upućena trljia ili neka druga vrsta morske ribe. To već zavisi o vremenskim prilikama.

E, da nam se poklanja više pažnje, da nam je riješiti samo najosnovnije probleme, ne bismo mi tada bili četvrti mjesto na otoku! — čuo sam tu izjavu mnogo puta samo u toku jednoga prijepodneva u Jezerima.

Idejni projekt za taj objekt izrađuje se u projektnom poduzeću »Plan«.

nom ugostiteljskom objektu u Jezerima može se ispitati čašica dobrog crnjaka i bićerin domaće rakije, a i likera ima. Po narudžbi se može dobiti ispisana trljia

Nogomet**LOKOMOTIVA NADIGRANA**

LOKOMOTIVA — SIBENIK 0:2
U nedjelju je odigrano pretpljenje kolo prvenstva Druge lige. Prema očekivanju, vodeća je »Olimpija« na svome terenu visoko porazila »Borca« sa 5:1, i tako jedno kolo prije kraja postala prvoligaš.

»Šibenik« je u nedjelju bio gost »Lokomotive«. On je sasvim zasluzeno osvojio oba boda, jer je u toku cijele utakmice bio bolji protivnik.

Igralište »Zagreba«. Gledalaca oko 5000. Strijelci: Staničić u 5. i Orašnjak u 51. minuti za »Šibenik«. Sudac Selimović (Sarajevo).

»Lokomotiva«: Radočaj, Higl, Starman, Zuban, Sobočan, Šamar, Rod, Elez, Petrunić, Ivić (Kamenički), Jurašić.

»Šibenik«: Sirković, Marenčić, Friganović, Žepina, Miljević, Stošić, Marinić, Relić, Staničić, Orašnjak, Peraković.

Prema onome što smo počinjali, zasluzeno smo osvojili oba boda, kaže Nikola Relić, jedan od najboljih igrača »Šibenika« na toj utakmici. Mi smo u Zagreb doputovali u nadi da osvojimo bod, a da »Čelik« izgubi, i da tako zauzmemos četvrto mjesto na tablici.

U nekim sportskim listovima pročitali smo da ste više igrali obranu nego na napad?

To nije istina. Mi smo utakmicu započeli otvoreno, a također smo je i završili otvoreno, a nikako zatvoreno, kako su to neki novinarini nazvali. Navalna domaćeg tima ni jednog trenutka nije znala iskoristiti povoljnju šansu. Za to im je najveći kriješnik Sirković, koji je branio zaista izvanredno.

Nikola, kad smo već tu, može te li nam reći kako će biti u nedjelju protiv novog prvoligaša?

Predosjećam da će to biti zaista dobra utakmica, jer se ni nama ni njima ne radi o boljem plasmanu. Mi ćemo nastojati da pred svojim gledaocima opravdamo bilo kakvu sumnju u slabu igru u Zagrebu i da osvojimo još dva boda, i tako sasvim sigurno zauzmemos četvrtoto mjesto na tablici, što bi to za nas predstavljalo velik uspjeh. Navalna igrača »Olimpije« neće biti tako efikasna, kao što je bila do sada.

Culi smo da i vi napuštate Šibenik, je li to istina?

Ja vam o tome ne bih imao puno pričati. Naime, radi se u tome da ja još ni danas nisam riješio stambeno pitanje, što je i bio glavni uvjet da dođem u Šibenik. Nadam se da će Uprrava to moje pitanje ovih dana povoljno rješiti i da će ja i nredne takmičarske sezone nositi dres »Šibenika«. (DK)

Košarka **Dobra igra KK „Šibenika“**
U okviru IV kola prvenstva Južne regije, ekipa KK »Šibenik« gostovala je u Zadru. Iako su Zadrani smatrali apsolutnim favoritom, igra je pokazala da su sve bojazni poraza visokim rezultatom bile preterane. Rezultat od 69:57 (37:28) u korist Zadra više je ostvaren nešto staljenjom igrom nego razlikom u kvalitetu. Šibenčani su za vrijeme čitave utakmice predstavljali ravнопravnog protivnika, pa su u 14 minutu i vodili sa 20:17. Pred sam kraj igre rezultat je bio 53:51, ali umjesto da tada preuzešnu igru u svoje ruke, Šibenčani prave redom nekoliko grešaka zbog nesmotrenosti, što domaćini vješto koriste da se ponovo »odlijepe« za 10 poena. Tu razliku održavaju do kraja, naizmjeničnim ubicanjem u koš.

I pored poraza ekipa »Šibenika« je zadovoljila, pokazavši novi korak u svojem napredovanju. Prva igra košarkaša Šibenika po rasvjetcenom odvijala se u zanimljivoj i ravnopravnoj borbi, koju su riješili smrneniji pučaci Zadra u svoju korist. Za momčad »Zadra« II igrali su: Marcelić 13, Marcelić II, Bogdanović 2, Bašić 6, Vanjak 9, Troskot II 15, Majnarić 2, Cošić i Brajković 8. Naročito dobran u obrani bio je visoki Cošić, a dobri realizatori sa krija (Brajković, Vanjak i Troskot) dali su pečat igri u napadu.

Za »Šibenik« su igrali: Dunkić 12, Zlatoper, Mrša 2, Jurak 21, Cubrić 2, Belamarić 12, Mi-

lić i Bukić 8. Dobrom igrom istakli su se Jurak i Dunkić, ali su i ostali zasluzni za dobru igru. Za razliku od dosadašnjih susreta kod igrača »Šibenika« jako je povećana preciznost u izvođenju slobodnih bacanja. Jurak je, na primjer, od 8 bacanja 7 puta pogodio koš, a da je pored odlične igre u obrani bio pažljiviji kao napadač, mogao je utakmici dati drugi rezultat. Previše je dozvoljavao odličnom Cošiću da ga blokira u napadu.

Slijedeća utakmica igra se u nedjelju u 9,30 sati sa ekipom »Partizana« iz Drniša u dvorištu III osnovne škole. Domaćini očekuju i dobru igru i pobedu, a naročito podršku svoje publi-

ke, koja može biti i odlučujuća.

Tim susretima u takmičenju Južne regije, tek formirana ekipa »Šibenik« ostvaruje dio programa svoga rada. Očekuje se da će i drugi mladići koji imaju volju da se bave košarkom priključiti treningu kojim se svako poslijepodne održavaju u dvorištu III osnovne škole. Kako se radi o novom društву i novom sportu, treba upoznati sportsku javnost sa članovima ekipa koja predstavlja naš grad. Tu su: Ante Dunkić, inženjer šumarstva, Duško Klisović, učenik Gimnazije, Mate Zlatoper, učenik Gimnazije, student prava, Boris Sumić, učenik Gimnazije, Živko Gulin, učenik Gimnazije, Siniša Belamarić, učenik Ekonomskog škole, Željko Milić, učenik Gimnazije, Slaven Luštica, učenik Gimnazije, Miljenko Mrša, nastavnik, Tomislav Škarica, učenik Gimnazije, Željko Cubrić, učenik Gimnazije, Ivica Šinko, učenik Ekonomskog škole, te trener Ivica Slipčević, profesor i Branko Bukić, elektrotehničar. Samo nekoliko minuta kas-

Prošle srijede u Šibeniku je odigrana prijateljska nogometna utakmica između mlade i stare ekipa »Šibenika«. U ekipi starih nastupili su nekad najbolji igrači »Šibenika«: Lustica, Tedling, Bego, Tambiča i drugi. Staru ekipu pojačali su Sirković, Marenci, Žepina, Miljević, Relić, Orašnjak i Marenci.

Malobrojni gledaoci imali su prilike da za 90 minuta vide nekoliko odličnih potезa Tedlinščića i Luštice, koji su u prvom poluvremenu bili bolji od ostalih. U prvom dijelu »starci« su dominirali terenom. Relić je u 20. minuti na pas Lustice odličnim udarcem savladao Višića. Samo nekoliko minuta kas-

Stipe Perasović napušta „Šibenik“

Možda u „Zadar“?

Možete li nam reći gdje ste odlučili da odete?

— Još nisam. Najvjerojatnije je da će pristupiti TK »Zadru« ako se on uspije kvalificirati u Drugu ligu. Ta ekipa mi je neobično simpatična, jer nju trenira moj nekadašnji učitelj barba Luka Kaldererna. Ako »Zadar« ne uđe, najvjerojatnije je da će se vratiti u Split i privjavit se domaćem drugoligašu »Splitu«.

Na kraju našega kratkog razgovora Perasović nas je zamolio da preko lista prenesemo njegov izraz velike zahvalnosti rukovodstvu »Šibenika«, tehničkom vodstvu i vjernim navijačima koji su u toku četiri godine bili zaista okretni i fer. »I da završim«, kaže Perasović, »moja najveća želja je da »Šibenike« naredne takmičarske godine zauzme jedno od mjesta prvi vrhu tablice, kao i ove godine.« (DK)

Stari - Mladi 2:1 (2:0)

nije isti igrač je na pas Tedlinščića povisio na 2:0..

U drugom dijelu mlađa ekipa je bila bolja, jer je »starim« po-neostalo snage. Zgoditak za mlađu ekipu postigao je Staničić.

Stara: Sirković, Marenci, Tambiča, Štević, Miljević, Gr-

Juniori „Šibenika“ prvaci ŠNP

gić, Bego, Orašnjak, Tedling, Relić i Luštica.

Mladi: Višić, Živković, Friganović, Marov, Žepina, Šupe, Bakmaz, Parat, Staničić, Marić i Perasović.

Utkmicu je pred oko 500 gledalaca dobro vodio Crnograča. (DK)

UPRAVNI ODBOR OSNOVNE ŠKOLE VRPOLJE raspisuje natječaj**ZA UPRAŽNJENA RADNA MJESTA NASTAVNOG OSOBLJA**

- PODRUČNO ODJELJ. DANILO BIRANJ 1 učitelj
- PODRUČNO ODJELJENJE BORAJA 2 učitelja
- PODRUČNO ODJELJENJE VRSNO 1 učitelj
- MATIČNA ŠKOLA VRPOLJE 1 tajnik

(za tajnika uvjet srednja stručna spremi i stupanje na dužnost 15. VIII ove godine . . .

MOLBI PRILOŽITI LISTOVE OCJENJIVANJA ZA POSLJEDNJE DVije GODINE.

KANDIDATI KOJI PRVI PUT STUPAJU U SLUŽBU, MORAJU PODNIJETI SVE DOKUMENTE PO čl. 31. ZOJS.

NATJEČAJ TRAJE DO 27. VI 1965. godine.

MOLBE SLATI NA ADRESU: OSNOVNA ŠKOLA VRPOLJE z. p. PERKOVIC.

Natječajna komisija za imenovanje direktora radne organizacije

IZGRADNJA ŠIBENIK
raspisuje
NATJEČAJ
za popunjene radne mesta
DIREKTORA

Uvjeti:

- Visoka ili viša stručna spremi građevinsko-arhitektonskog smjera ili ekonomskog smjera sa preko 5 godina službe na rukovodećoj dužnosti u privredi
- srednja stručna spremi građevinsko-arhitektonskog smjera ili ekonomskog smjera sa najmanje 15 godina službe, od čega najmanje 10 godina na rukovodećoj dužnosti u privredi.

Osobni dohodak prema Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodata.

Ponude sa biografijom i opisom dosadašnjeg zaposlenja dostaviti natječajnoj komisiji poduzeća »Izgradnja Šibenik« Ul. Borisa Kidriča br. 68.

Rok natječaja 15 dana, odnosno do popunjena radnog mesta.

OD SRIJEDE DO SRIJEDE**KINEMATOGRAFI**

- »TESLA«: premjera talijanskog filma »RÜKE NAD GRADOM« (do 13. VI)
Domaći film »DVOSTRUKI OBRUČ« (14–16. VI)
»20. APRILA«: talijansko-jugoslavenski film »DAVID I GO-LIJAT« (do 10. VI)
Njemački film »ZALJUBLJE-

NI DETEKTIV« (11–13. VI)
Američki film »TOPOVI SA NAVARONA« (14–16. VI)

»ŠIBENIK«: premjera američkog filma »MERILIN MONRO« (do 13. VI)

Premjera talijanskog filma »NORMANI« (14–20. VI).

DEŽURNE LIJEKARNE

Do 11. VI – I narodna – Ulica Bo-

riša Kidriča.

Od 12. do 18. VI – II narodna –

Ulica bratstva i jedinstva.

ROĐENI

Valentina, Nenada i Dara Ču-

brik; Nives, Karmela i Mirjane

Odjel za narodno zdravlje i socijalnu zaštitu Skupštine općine Šibenik**raspisuje****DRUGO JAVNO NADMETANJE**

za prodaju rabljenog motornog vozila marke »Lloyd« tipa Aleksander.

Početna vrijednost je 300.000 dinara.

Nadmetanje će se izvršiti dana 17. VI 1965. godine u 9 sati u zgradici Skupštine općine Šibenik (sala, III kat).

Pravo učešća na nadmetanju pored ratnih i mirnodopskih vojnih invalida imaju i ostali građani.

Navedeni automobil može se pogledati u komunalnom poduzeću »Rivijera« (iza kina »Tesla«), a informacije se mogu dobiti u ovom odjelu, soba broj 50, svakog dana od 9 do 10 sati.

SKUPŠTINA OPCINE ŠIBENIK
Odjel za narodno zdravlje i socijalnu zaštitu

Josipa i Vasilije Erak i Josip, Jose i Ivance Cubrić.

VJENČANI

Antun Marićević i Miroslava Ban; Boris Radl i Jasna Juraković; Dušan Tomasović i Davorka Slavica i Niko Konjevoda i Jela Grubišić.

UMRLI

Mate Sunara, star 73 godine i Šima Rošini, stara 69 godina.

VAŽNIJI TELEFONI

Informacije 98

Željeznička stanica 26-44

Autotransport 20-87

Putnik 24-30
Elektra 20-40
Vodvod 20-50
Bošnica 23-33

Hitna pomoć 94

Vatrogasna straža 22-22

Narodna milicija 23-23

Saobraćajna milicija 27-31

VLAJKOV:

Polazak za Zagreb u 9.52, 19.10 i 22.35 sati, za Beograd u 19.10 sati, za Split u 3.03, 7.08 i 14.40 sati.

BRODOVI:

Za Split u 4.10 sati, za Rijeku u 21.30 sati.

AUTOBUSI: